

JAN SCHUMANN
LWÓW
PLAC BERNARDYŃSKI
№ 14

NAJNOWSZE WIADOMOŚCI
o wyrobach żelaznych

Nr. 10.

Wrzesień 1892.

TREŚĆ: Gwoździe śrubowe. — Piece i kuchnie Geburtha. — Sikawki ogniowe. — Naczynia z masy drzewnej. — Kotły przenośne. — Łóżka składane. — O przedmiotach galwanizowanych.

O gwoździach śrubowych.

Na każdym niemal kroku spotykamy potrzebę łączenia materyałów, bądź drzewnych ze sobą, bądź metalowych z drzewnymi. Do tego pierwszego celu używano najpierw kołków drewnianych, później jednak, z postępem kultury i cywilizacyi, zaczęto używać metalowych gwoździ, nitów i śrub. Najnowszym jednak wynalazkiem na tym polu, są tak zwane patentowane gwoździe śrubowe, które są kombinacyą gwoździ i śrub, to znaczy: dają się używać już to jako gwoździe, już to jako śruby. O nich właśnie chcę mówić.

Śruby obecnie używane (z ostrym gwintem), tak zwane patentowe, są 8 razy droższe od zwykłych gwoździ drutowych, nadto wiele czasu zabierają, aby je wkręcić w drzewo. W jednych wypadkach spojenie śrubowe jest konieczne i nie może być gwoździami zastąpione, w innych zaś gwoździe zupełnie wystarczają; są ale takie wypadki, w których chętnie użyłoby się śruby, lecz tylko z tych dwóch przyczyn, że są za drogie i że za wiele czasu zabierają na wkręcenie — zastępuje się je gwoździami.

Do tego właśnie ostatniego celu polecam te patentowe gwoździe śrubowe, które następującym cennikiem objąłem i do łaskawego zakupu zapraszam.

Wzory najchętniej franco i gratis rozsełam.

Gwóźdź śrubowy jest kombinacyą zwykłego gwoździa drutowego z dobrze trzymającą śrubą, co jest bardzo korzystnem. Chcąc bowiem użyć zwykłej śruby, musimy włókna drewne wprzód świderkiem rozerwać, a dopiero potem śróbę mozolnie wkręcać — przy użyciu zaś gwoździ śrubowych jest nadwiercanie (wprawdzie tylko przy miękich drzewach) zupełnie zbytecznem, gwóźdź więc śróbowy włókien nie przerywa tylko rozsuwa, a one potem wypełniwszy wklęsłości między gwintami, wielkiego oporu mu dodają. Gwoździe śrubowe można wbijać w drzewo, jak zwykłe gwoździe drutowe, nie jest jednak przy nich wykluczoną możność wkręcania i wykręcania z drzewa. Gwoździe te śrubowe są wprawdzie tylko około o połowę tańsze od śrub, ale z uwagi, że przy ich użyciu robota szybciej idzie jak przy użyciu śrub, to znaczy: że się wiele zyskuje na czasie, można powiedzieć, że są mało co droższe od gwoździ. Zresztą szybkie rozejście się ich za granicą, jest najlepszą rękojmią ich praktyczności. Gwoździe śrubowe możemy wbijać w drzewo jak zwykłe gwoździe, a mimo to trzymają one prawie tak silnie jak śruby, bo gwint ich jest — jak to figury wskazują — pod kątem ostrym, w kierunku do głowy nachylony, więc dozwala na łatwe wciskanie się gwoździa w drzewo, w przeciwnym zaś kierunku doskonały opór stawia, bo włókna drzewne chwilowo rozepchane wypełniają wklęsłości między gwintami i gwóźdź śrubowy silnie trzymają. Głowa gwoździa śrubowego jest albo z rowkiem, albo bez rowka. Pierwsze dadzą się w razie potrzeby wyśrubować, drugie zaś raz zabite nie dają się bez naruszenia drzewa wyjąć, co jest we wielu wypadkach bardzo pożądanem, jak naprzykład przy zbijaniu pak, do dalszego transportu służących.

Nr. 28/25 Nr. 38/40 Nr. 55/70 Nr. 65/80

Największą jednak zaletą gwoździ śrubowych jest ta, że przy ich użyciu niknie niesumienność robotnika. Robotnik niesumienny śruby dla oszczędzenia czasu nie wkręca, tylko wbija w drzewo, przez co ona prawie nic nie trzyma. Przy użyciu zaś gwoździ śrubowych niesumienność ta nic nie znaczy, bo tu się na tem nic nie traci, a robotnik zyskuje na czasie. Jest to okoliczność tak ważna, że w żaden sposób nie mogłem jej pominąć. Polecić je trzeba w ogóle tam gdzie spojenie ma być trwałe, silne, a niekoniecznie śrubowe, dalej tam gdzie na wkręcenie śruby nie ma odpowiedniego miejsca a w szczególności: **dla kowali** do przybijania okuć do wozów, narzędzi gospodarskich; **dla ślusarzy** do przybijania zamków, zawiasów niewpuszczanych, narożników do okien, zasuwek do drzwi i okien; **dla stolarzy** do przybijania listew do podłogi i okien, opasek do drzwi, ferkleidunków przy drzwiach, desek do podłogi; **dla cieśli** do zbijania parkanów, częstokołów, budowli drzewnych i. t. p.

Na razie utrzymuję na składzie tylko gwoździe śrubowe z rowkiem na głowie, ale na żądanie dostarczę i owych bez rowków.

Ceny gwoździ śrubowych znajdujących się na składzie:

Nr.	28/40	31/60	34/70	38/30	38/50	38/70	46/80	50/100	55/40	55/60	55/80	55/100	65/80	65/100	70/120
1.000 sztuk złr.	1.—	1.50	2.—	1.35	1.75	2.30	3.40	5.20	2.90	3.70	4.70	5.80	6.50	7.20	10.—

Do przybijania narożników:

Nr.	28/20	28/25
1.000 sztuk	72 ct.	84 ct.

Przy zamówieniach wystarczy podać Nr., który należy w ten sposób rozumieć, że górne liczby podają grubość gwoździa śrubowego w dziesiętnych milimetra, zaś dolne liczby długość tego gwoździa w milimetrach: n. p. Nr. 28/40 znaczy: gwóźdź śrubowy 28/10 mm. gruby, zaś 40 mm. długi; Nr. 38/50 znaczy: gwóźdź śrubowy 38/10 mm. gruby, zaś 50 mm. długi i t. d.

Piece R. Geburtha

na Wystawie Przemysłu budowlanego we Lwowie.

Jak ważną jest rzeczą ogrzewanie naszych pomieszkań — każdy wie. Zły, a względnie nieodpowiednio dobrany piec żelazny, lub niewłaściwe obchodzenie się z piecem jest bardzo często przyczyną, że pomieszkania nasze nie są dobrze ogrzewane. Piec kamyczkowy niedbale postawiony, tak że wachlarze w krótkim czasie się przepalą lub rozlecą — wreszcie i kaflowy piec, przy którym więcej zwracamy uwagi na zewnętrzny wygląd niż na wewnętrzną konstrukcyę, wiele się do tego przyczyniają.

Że piece żelazne znajdą u nas kiedyś tak rozliczne zastosowanie jak to jest za granicą, o tem nie trzeba wątpić; na razie bowiem stoją 2 rzeczy temu na przeszkodzie: 1) węgiel jest droższy od drzewa; 2) panuje nieufność do pieców żelaznych.

Przyczyna pierwsza sama się z czasem zmieni *drugiej zaradzam w ten sposób, że sprzedaję piece za poprzedniem porozumieniem się najchętniej na czas ograniczony na próbę i podczas tego będę mieć pieczę, by się służba do usługi pieca mogła przyzwyczaić.*

Podobne zapewnienie ze strony fabrykanta, a względnie miejscowego kupca jest bardzo ważnem dla każdego, kto się nosi z myślą kupienia pieca żelaznego, gdyż w razie gdyby piec nie odpowiadał swemu powołaniu, przyjmę go napowrót i zamienię na inny lub wrócę pieniądze w gotówce.

Dalej dowodzi podobne zapewnienie, że piece Geburtha są dla naszych stosunków najwłaściwsze a wyrób pod każdym względem doskonały, gdyż inaczej nie byłoby interesu dawać piec na próbę, by kupujący mógł lepiej jego błędy oglądnąć.

Przy sprzedaży pod wymową wystawiam następujący kwit:

Niniejszy piec Nr. . . . . ., który dziś W. Panu . . . . za złr. . . . . sprzedałem, obowiązuję się (w razie gdyby powołaniu swemu nie odpowiadał) do dnia . . . . w tej samej wartości napowrót przyjąć, inny dać, lub gotówkę wrócić.

Koszta przewozu ponoszę w połowie.

Ogólną instrukcyę co do ogrzewania pomieszkań podałem w Nr. 5 *Najnowszych Wiadomości* i tamże są najbardziej używane piece Geburtha opisane i ceny ich podane. Numer ten na żądanie posyłam. Szczególną uwagę zwracam na piecyki małe Nr. 60 w cenie loco Wiedeń złr. 9, (loco Lwów złr. 11.50). Są to piecyki zgrabne i pięknej formy, ogrzewają 50 m. sześciennych powietrza, na silnej podstawie z ozdobną koroną i nakrywą. Ich wnętrze wyłożone jest ogniotrwałą masą o znacznej grubości, a górą zamknięty jest kanał pokrywą laną o małym otworze przez co płomień nie uchodzi raptownie do komina.

Piec ten posiada dwoje drzwiczek, które są bardzo sumiennie wykonane i opatrzone w regulacyjne rozety dla przeciągu.

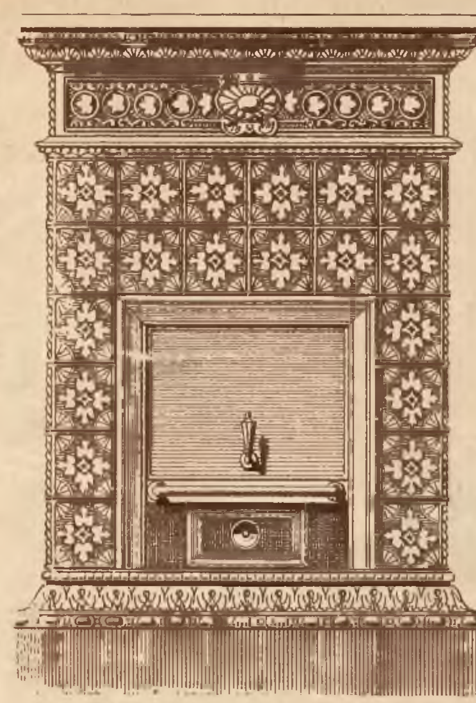
W ogóle wszystkie piece Geburtha odznaczają się doskonałem wykonaniem i wcale nie można je porównać z piecami innych fabryk, które są znane pod nazwą „towar handlowy" co najwyraźniej zaznaczam i podnoszę, albowiem są liczne fabryki mające na oku znaczny wywóz swego wyrobu taniego, ale wyrób ich jest bardzo lichy a nadto nie dają żadnej gwarancyi, że piec rzeczywiście swemu celowi odpowie.

Piec ozdobny, emaliowany, z płaszczem, Nr. 131 (okaz na wystawie) z niklowanymi gzymsami o 3 drzwiczkach, z których średnie bardzo obszerne, z wystającą szyją, o położeniu prawie poziomem, mogą służyć z powodu swej głębokości do palenia drzewem, a gdy są otwarte, dają tym piecom pozór kominka, okazującego żar paliwa. Płaszcz, który od dołu aż do góry piec cały opala, dozwala ustawienie takiego pieca blisko mebli, ponieważ powoduje przewiew powietrza z dołu do góry między właściwym piecem a płaszczem. Cena 100 złr.

O kominkach w ogólności, a w szczególności o Geburtha nowym kominku żelaznym.

(Okaz na Wystawie Przemysłu budowlanego we Lwowie).

Używanie kominków zaczyna się u nas co raz to bardziej rozpowszechniać, podobnie jak za granicą. Klimat nasz jednak najmniej nadaje się do używania kominka, gdyż albo kominek musiałby

być bardzo wielkich rozmiarów (jakie dziś jeszcze po starych zamkach znajdujemy), albo by trzeba mieć prócz kominka piec do ogrzewania pomieszkania. Wprawdzie budują dziś kaflowe kominki połączone z piecem, ale te są zbyt drogie. Geburtha najnowszy przenośny kominek, (którego okaz można widzieć na wystawie) łączy w sobie zalety dobrego pieca z kominkiem, ponieważ z obu stron ma drzwiczki piecowe z regulacyjnemi rozetami, przez które opał dowolnie nakładamy, a palenie zapomocą rozet regulujemy.

Powierzchnia tego kominka wyłożona jest emaliowanemi żelaznemi kaflami, zwyczajnie koloru białego, na żądanie każdego innego (imitacya majoliki) i posiada na wierzchu płytę marmurową.

Fabryka wyrabia te kominki w 3 wielkościach:

Nr. 1 wymiar podstawy 74 × 42 cm., wysokość 105 cm., ogrzewa 100 m., ciemno emaliowane złr. 98, jasno emaliowane cena loco Wiedeń złr. 112.

Nr. 2 wymiar podstawy 85 × 52 cm., wysokość 105 cm., ogrzewa 150 m^3, ciemno emaliowane złr. 130, jasno emaliowane cena loco Wiedeń złr. 150.

Nr. 3 wymiar podstawy 110 × 58 cm., wysokość 125 cm., ogrzewa 180 m., ciemno emaliowane złr. 180, jasno emaliowane cena loco Wiedeń złr. 200.

Okaz na wystawie jest Nr. 1, biało emaliowany i kosztuje loco Lwów złr. 130 złr.

Kuchnie R. Geburtha

na Wystawie Przemysłu budowlanego we Lwowie.

Stanowczo należy wystąpić przeciw stawianiu nowoczesnych kuchen murowanych lub kaflowych, a polecić kuchnie żelazne,

albowiem przy ich użyciu mamy nietylko *wielką oszczędność na opale*, ale także wiele innych dogodności które poznać i uznać może tylko ta osoba, która miała sposobność widzieć takie kuchnie w używaniu, a jeszcze lepiej ta, która sama, według wskazówek znajomych, włożyła się do używania takiej kuchni.

R. Geburth chętnie daje kuchnie żelazne na spłatę ratami (podczas gdy piece sprzedaje tylko za gotówkę) a mianowicie: $^1/_3$ część ceny fabrycznej płaci się przy zamówieniu, a resztę spłaca się po 10—20 złr. miesięcznie, a w ten sposób kuchnia sama się prawie spłaca, albowiem przy użyciu tej kuchni oszczędność w opale do tej kwoty dochodzi.

Małe kuchenki Geburtha na wysokich nogach z jedną bratrurą.

Kuchenki te wyrabia fabryka w trzech wielkościach:

Nr. 4 wielkość płyty 55 × 40 cm., wielkość bratrury 26 × 19 × 30 cm. Cena loco Wiedeń złr. 22.

Nr. 5 wielkość płyty $65^1/_2$ × $52^1/_2$ cm., wielkość bratrury $28^1/_2$ × 20 × 40 cm. Cena loco Wiedeń złr. 29.

Nr. 6 wielkość płyty 77 × 62 cm., wielkość bratrury 36 × 20 × 48 cm. Cena loco Wiedeń złr. 39.

Okaz na wystawie jest Nr. 5 jednak z polerowaną ramą co podnosi cenę o 2.40 i taka kuchnia kosztuje loco Lwów złr. 3[illegible]

Większe kuchnie Geburtha z kociołkiem na wodę, na wysokich nóżkach.

Kuchnie te wyrabia fabryka w 3 wielkościach:

Nr. 30 wielkość płyty $83^1/_2 \times 52$ cm., wielkość bratrury $28^1/_2 \times 20 \times 40$ cm. Cena loco Wiedeń złr. 49.

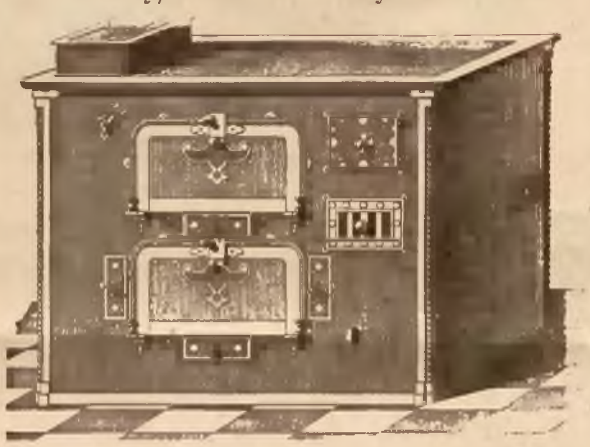
Nr. 31 wielkość płyty $96 \times 62^1/_2$ cm., wielkość bratrury $36 \times 20 \times 48$ cm. Cena loco Wiedeń złr. 59.

Nr. 32 wielkość płyty 109×69 cm., wielkość bratrury $44 \times 23 \times 54$. Cena loc. Wiedeń złr. 72.

Okaz na wystawie jest Nr. 30 jednak z polerowaną ramą, co podnosi cenę o złr. 3 i taka kuchnia kosztuje loco Lwów złr. 62.

Większe kuchnie Geburtha z kociołkiem na wodę, dwiema bratrurami i regulatorem.

Regulator jest to korbka połączona z klapą wewnątrz kuchni umieszczoną, która albo zamyka albo otwiera kanał, przez który płomień na bratrurę płynie. Jeżeli korbka jest zamkniętą, (wskazuje na „zu") to płomień okrąża obie bratrury, jeżeli zaś jest otwartą, to płomień idzie wprost do komina nie ogrzewając bratrur, a za to silniej ogrzewa płytę.

Otwarcie to regulatora potrzebne jest przy rozpalaniu, bo wtedy powstaje silny przeciąg. Kuchnie te wyrabia fabryka w 3 wielkościach:

Nr. 45 wielkość płyty $83^1/_2 \times 52$ cm., wielkość bratrur $28^1/_2 \times 20 \times 40$ cm. Cena loco Wiedeń złr. 56.

Nr. 46 wielkość płyty $96 \times 62^1/_2$ cm., wielkość bratrur $36 \times 20 \times 48$ cm. Cena loco Wiedeń złr. 68.

Nr. 47 wielkość płyty 109×69 cm., wielkość bratrur $44 \times 23 \times 54$ cm. Cena loco Wiedeń złr. 85.

Duże kuchnie Geburtha z dwiema bratrurami, kociołkiem na wodę, dwoma regulatorami i dwiema suszarniami (słabo ogrzewane bratrury).

Jakkolwiek wszystkie kuchnie Geburtha odznaczają się wielką oszczędnością w paliwie, to tę kuchnię należy przedewszystkiem podnieść, bo przy niej można przez otwarcie jednego lub obu regulatorów bardzo miernym opałem ogrzać stosunkowo wielką płytę. Stosownie więc do potrzeby zamyka się płomieniowi drogę do jednej lub obu bratrur, a płomień wtedy uderzając tylko o płytę silniej ją ogrzewa. Kuchnie te wyrabia fabryka w 3 wielkościach:

Nr. 55 wielkość płyty 125×62, wielkość bratrur $28^1/_2 \times 20 \times 48$ cm. Cena loco Wiedeń złr. 116.

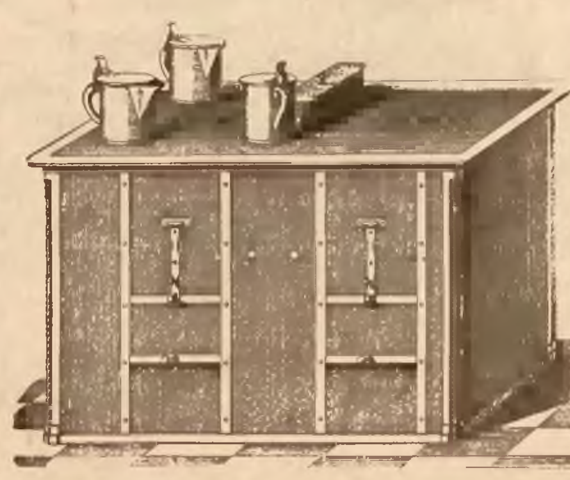
Nr. 56 wielkość płyty 147×71 cm., wielkość bratrur $36 \times 20 \times 60$ cm. Cena loco Wiedeń złr. 165.

Nr. 57 wielkość płyty 172×80 cm., wielkość bratrur $44 \times 23 \times 66$ cm. Cena loco Wiedeń złr. 225.

Kuchnia na wystawie jest Nr. 55 jednak z kurkiem do wypuszczania wody z kotła i otoczona mosiężnym drutem ochronnym, co podwyższa cenę o złr. 9 i taka kuchnia kosztuje loco Lwów złr. 140.

Następnie podaję kilka do specyalnego użytku niezbędnych artykułów, które fabryka R. Geburtha wyrabia.

Niniejsza rycina przedstawia kuchnię, jaką używają do gotowania kawy po hotelach, restauracyach i kawiarniach.

Ceną objęty jest następujący garnitur naczyń: 4 porcelanowe imbryki z cynowanemi pokrywkami, 1 wanienka z miedzi na ciepłą wodę i 1 duży imbryk miedziany do gotowania kawy. Kuchnia ta ma 2 ogniska, by w razie potrzeby pod drugiem ogniskiem zwykłe potrawy gotować.

Fabryka wyrabia te kuchnie w 2 wielkościach:

Nr. 1 wielkość płyty 106×68 cm. Cena złr. 175.
Nr. 2 „ „ 130×75 „ „ „ 245.

Żelazna przenośna cieplarnia.

Jest to, jak rycina wskazuje, szafka żelazna z paleniskiem jak każdy piec żelazny, z dwu skrzydłowymi drzwiczkami, posiada kilka półek z drutu, na których się stawia potrawy, by je w ciepłej temperaturze utrzymać.

Cieplarnia 80 cm. szeroka, 50 cm. głęboka, 165 cm. wysoka, kosztuje loco Wiedeń złr. 120.

Przyrząd do smażenia kotletów.

Urządzony on jest do palenia drzewnym węglem, a można go umieścić albo na przymurku, albo na konsolach żelaznych; osobno do połączenia z kominem, z pochyłą zasuwą i osobną szufladką na węgle.

Fabryka wyrabia te przyrządy w 3 wielkościach:

Nr. 1 wielkość rusztu 40×40 cm. Cena loco Wiedeń złr. 42.
Nr. 2 wielkość rusztu 50×50 cm. Cena loco Wiedeń złr. 53.
Nr. 3 „ „ 60×60 „ „ „ „ „ 63.

Sikawki ogniowe

z fabryki G. A. JAUCKA w Lipsku.

Na wstępie muszę podnieść, że sikawki utrzymuję na składzie tylko z fabryki G. A. Jaucka w Lipsku, bo sikawki z tej fabryki pochodzące są bezwarunkowo najsilniej i najlepiej zbudowane.

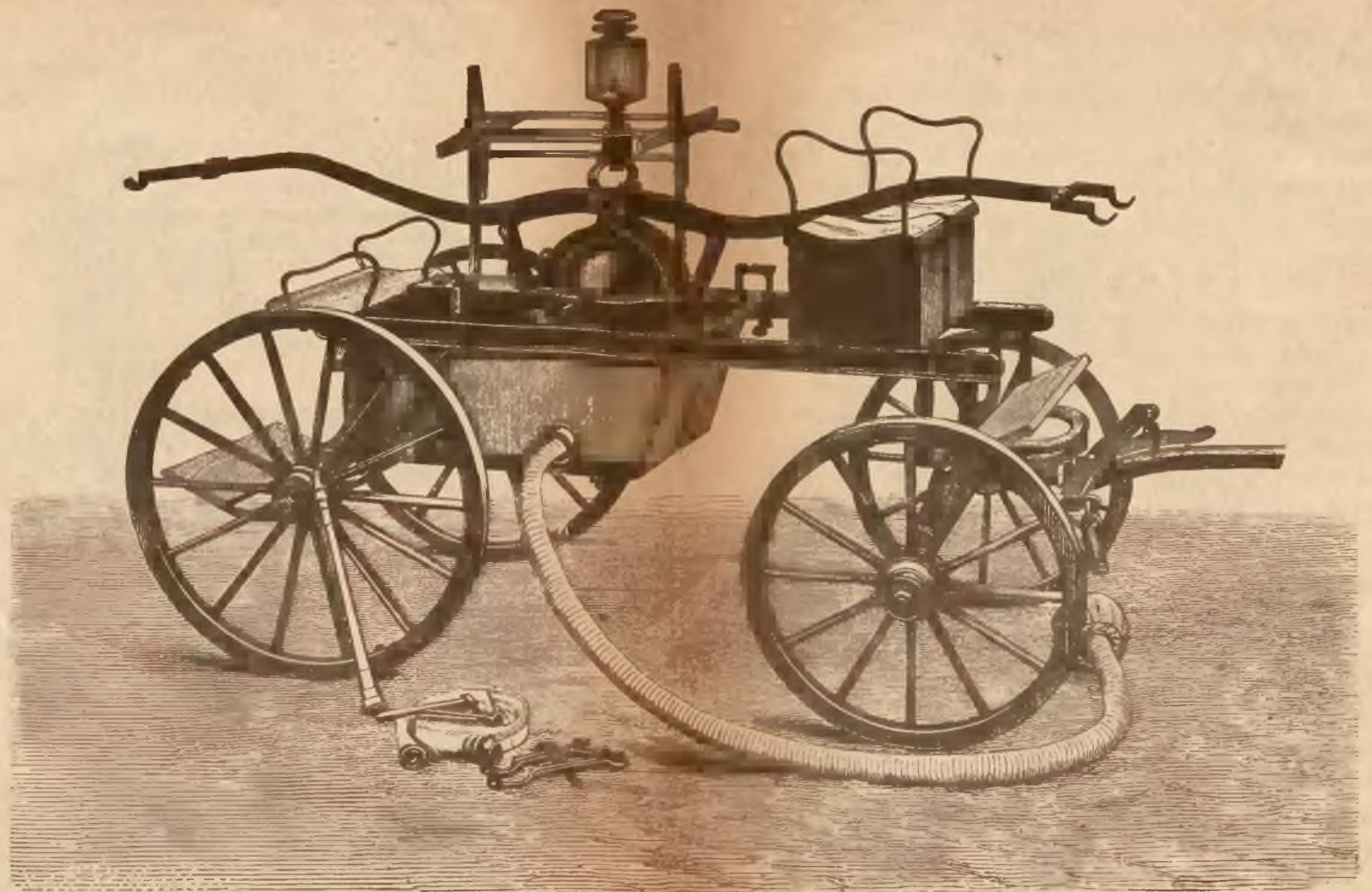
Większe jego sikawki są zaopatrzone w patentowe wentyle jego wynalazku, które tem się odznaczają, że z powodu swej pojedynczej konstrukcyi dają się w przeciągu kilku minut wyjąć, zrewidować, wyczyścić i napowrót osadzić, co jest bardzo ważnem, bo jeżeli sikawka służby odmawia, to błąd jej tylko w wentylu może leżeć.

Duża sikawka ogrodowa na taczkach.

Nr. 5971 średnica cylindrów 65 mm., wyrzuca w minucie 70 — 85 litrów wody. Cena wraz z wężem złr. 170.

Podobna na noszach Nr. 5969 średnica cylindrów 59 mm., wyrzuca w minucie około 55 litrów wody. Cena wraz z wężem złr. 110.

Sikawka konna normalna.

Nr. 5984 średnica cylindrów 100 mm., wyrzuca w minucie około 190 litrów wody. Cena wraz z wężem złr. 720.

Ważnem to jest szczególnie wtedy, jeżeli do gaszenia ognia musi się używać wody brudnej i zamulonej, bo wtedy zamulenie wentyla zaraz na miejscu można usunąć.

Cały mechanizm jego sikawek składa się tylko z części mosiężnych, miedzianych i spiżowych i nie zawiera wcale żelaza, jedynie wahacz sporządzony jest z kutego żelaza. Tłoki są odlane z najlepszego brązu, szlifowane a natdo obciągnięte skórą lub kłakami.

Wszystkie kanały i węże, którymi woda ma przepływać są znacznie szersze niż przy sikawkach z innych fabryk, dla tego opór wody jest przy nich zredukowany do minimum.

Ceny są podane za gotówkę z odpowiednim opustem kasowym; za umową mogę jednak dać sikawkę w imieniu fabryki na spłatę ratami na czas od kilku miesięcy do 2 lat.

Sikawka przenośna na koźle.

Nr. 5972 średnica cylindrów 76 mm., wyrzuca w minucie około 100 litrów wody. Cena wraz z wężem złr. 250.

Sikawka na dwóch kołach.

Nr. 5979 (jak figura) średnica cylindrów 118 mm. wyrzuca w minucie około 255 litrów wody. Cena wraz z wężem złr. 1.000. Ta sama urządzona do dwóch węży złr. 1.035. Podobna mniejsza jest w 3 wielkościach: Nr. 5974 średnica cylindrów 76 mm., wyrzuca w minucie około 100 litrów wody. Cena złr. 350. Nr. 5975 śred. cylindrów 90 mm. wyrzuca w minucie około 150 litrów wody. Cena złr. 460 Nr. 5976 średnica cylindrów 100 mm. wyrzuca w minucie około 215 litrów wody. Cena złr. 540.

Sikawka na czterech kołach.

Nr. 5982 średnica cylindrów 94 mm., wyrzuca w minucie około 180 litrów wody. Cena wraz z wężem złr. 530.

Sikawka miastowa na czterech kołach.

Nr. 5986 średnica cylindrów 110 mm., wyrzuca w minucie około 250 litrów wody.

Cena wraz z wężem	złr. 900.
Do niej hamulec osobno	„ 33.
Zwijadło	„ 30.
Resory	„ 150.

O naczyniach z masy drzewnej.

W mieście Hirschwang założyła niedawno firma Schoeller i S-ka fabrykę naczyń z masy drzewnej, z której to fabryki te naczynia tysiącami po całym świecie się rozchodzą. Ponieważ naczynia te okazały się nadzwyczaj praktyczne, dla tego je na składzie utrzymuję i Szanownej Publiczności do rozkupu polecam.

Zamieszczone na wstępie dwie ryciny wykazują doskonale różnicę między naczyniami dotychczas używanemi, a naczyniami z masy drzewnej.

Naczynia te są całkiem nowym wynalazkiem i wyszczególniają się tem przed naczyniami z innego materyału, że przy długiem staniu nie rozsychają się tak jak drewniane, dla tego nie potrzeba do nich obręczy; dalej nie rdzewieją one, jak blaszane, lub żelazne — i nie tłuką się jak szklane, porcelanowe lub gliniane.

Nie można także pominąć i tego, że są one lekkie i nadzwyczaj pięknie wyglądają.

Masa drzewna nie zawiera żadnych szkodliwych składników; więc naczynia z tej masy są całkiem nieszkodliwe i można je z większem bezpieczeństwem używać, niż naczyń z innego materyału.

Dla hoteli, restauracyj, mleczarń i wogóle tam, gdzie naczynia z tej masy są o wiele więcej używane niż w domu, dostarczam je także z ochronnym obręczem żelaznym, który chroni dno od zbytecznego wycierania, ewentualnie zużycia się; dla zwykłego jednak domowego użytku obręcz ten ochronny jest zupełnie zbytecznym.

Naczynia z masy drzewnej można używać tak do gorących jak i do zimnych płynów, albowiem zmiany temperatury na nie nie działają, a robione w tym celu doświadczenia i próby z lodem i wrzącą wodą jak najpomyślniej wypadły.

Również nie wpływają na te naczynia lekkie kwasy i ługi; jeżeli się jednak do czyszczenia tych naczyń używa sody lub ługu, to trzeba te ciała najpierw odpowiednio rozpuścić a po wyczyszczeniu natychmiast wylać i naczynie czystą wodą wypłukać.

Pomimo tak wielu zalet, naczynia z masy drzewnej nie są ogniotrwałe, na co proszę Szanowną Publiczność uważną.

W szczególności wyrabiają z tej masy: *beczki* na wodę, *miednice*, *wazonki*, *skopce* do dojenia i *putnie* do pojenia bydła, *podstawki* pod szklanki, *żłoby* do karmienia bydła, *szafliczki* do mycia naczyń, *naczynia* służące do przechowywania mięsa, owoców, nabiału i t. p. artykułów żywności, *zbiorniki* na zboże, nasiona strączkowe, *popielniczki*, *pudełka*, *sprzęty ozdobne* i t. d.

—

WYCIĄG

z głównego cennika fabrycznego naczyń z masy drzewnej.

—

Gatunek I.

Wiaderka z cynowanym kabłąkiem, mogące służyć do noszenia wody zamiast konewek, do gaszenia ognia przy pożarach i t. p.:

Nr. 5150 z cynowanym kabłąkiem, bez okuć, objętości 10—11 litrów. Cena złr. 1.50.

Nr. 6566 z dolnym cynowanym obręczem ochronnym, objętości 10—11 litrów. Cena złr. 1.70.

Nr. 6567 z górnem i dolnem cynowanem okuciem, tej samej objętości. Cena złr. 1.90.

Nr. 6570 bez okuć, objętości 20 litrów. Cena złr. 1.90. To wiadro jest o wiele większe od poprzednich i może służyć także bardzo dobrze za zlew kuchenny.

Gatunek II.

Wiaderka jak powyższe z cynowanym kabłąkiem, formy niższej, a szerszej. Nadają się szczególnie na zlewy kuchenne i do pojenia bydła:

Nr. 5151 z cynowanym kabłąkiem, bez okuć, objętości 12 litrów. Cena złr. 1.80.

Nr. 6572 z dolnym cynowanym obręczem ochronnym, objętości 15 litrów. Cena złr. 2.

Nr. 6573 z dolnem i górnem cynowanem okuciem, tej samej objętości. Cena złr. 2.35.

Zlewnik z dwoma cynowanemi rączkami bez okuć:
Nr. 6571 objętości 15 litrów. Cena złr. 1.75.

Gatunek III.

Zlewnik pokojowy, zewnątrz marmurowo lakierowany z kabłąkiem mosiężnym bez okuć i bez pokrywy:
Nr. 6568 objętości 10—11 litrów. Cena złr. 2.50.
Taki sam ozdobniejszy z pokrywą:
Nr. 6569 objętości tej samej. Cena złr. 3.

Zlewnik pokojowy na kolor drzewa lakierowany z cynowanym kabłąkiem:
Nr. 6574 objętości 13 litrów. Cena złr. 2.75.

Gatunek IV.

Naczynia formy szafliczków:
Nr. 6581 górna średnica 39 cm., wewnętrzna wysokość 16 cm., z dwoma ruchomemi rączkami bez okuć. Cena złr. 2.15.

Taki sam Nr. 6579 z dolnem i górnem cynowanem okuciem i dwiema stojącemi rączkami, średnicy 30 cm., wysokość 14 cm. Cena złr. 2.15.

Skopiec ze stojącą rączką drewnianą:
Nr. 6565 objętość 4—5 litrów. Cena 90 ct.

Jako szczególny wyrób z masy drzewnej polecam:

Rączki do pilników.

Rączki te są kształtne, nadzwyczaj lekkie i bardzo trwałe; nie mogą się one złamać ani rozkłuć jak drewniane, bo masa drzewna posiada w pewnym stopniu elastyczność.

Rączki z masy drzewnej są całkiem gładkie, a z powodu swej elastyczności do trzymania przyjemne.

Każda rączka ma na końcu metalowe okucie, które zlecieć nie może, bo masa drzewna nie zsecha się. Przy osadzaniu pilnika w rączkę, trzeba postępywać jak następuje: część pilnika, która ma być w rączce schowaną wkłada się w zrobione po temu miejsce, następnie kładzie się rączkę na jakiś sprzęt drewniany, a w koniec pilnika uderza się młotkiem, dopóki pilnik silnie się nie trzyma; nigdy jednak nie należy uderzać młotkiem o głowę rączki.

Cena tych rączek nie wyda nam się wysoką jeśli zważymy, że jedna rączka z masy drzewnej przetrwa tyle, co kilka rączek z drzewa.

Rączki te są na składzie we wielkościach:

	8	9	10	11	12	13	14	15 cm.
w cenie	6	7	8	9	10	11	12	14 ct.

Kotły z piecem, przenośne.

Zachęcony przez kilku Wnych Panów właścicieli dóbr, którzy powyższe kotły kupili, wypróbowali i za nader praktyczne uznali, polecam je i utrzymuję na składzie w różnych wielkościach.

Służą one do gotowania paszy dla bydła, bielizny, potraw dla czeladzi, do grzania wody do kąpieli i tym podobnych celów.

Opału do nich nadzwyczaj mało potrzeba, gdyż ognisko jest w ten sposób urządzone, że cała ilość materyału opałowego idzie na ogrzanie wody, bo ogień ze wszystkich stron naczynie z wodą ogrzewa.

Robione w tym celu liczne doświadczenia wypadły jak najpomyślniej.

Cały kocieł jest jednolity, z lanego żelaza zbudowany. Po obu bokach ma dwa silne ucha, by go można z miejsca na miejsce przenosić, a spoczywa na czterech nogach, które w razie potrzeby można odśrubować.

Kocioł ten nadaje się także do gotowania w polu, a dowód tego mamy w tem, że wojskowość w Niemczech zakupuje takie kotły i podczas manewrów w polu dla żołnierzy żywność w nich gotuje.

Potrzeba do nich jednak wtedy wyższego komina, by w ognisku powstał silniejszy jak zwykle przeciąg.

Kotły utrzymuję na składzie w dwóch gatunkach: surowe i emaliowane.

Te drugie służą wyłącznie do gotowania potraw i są zaopatrzone pipą, by je po użyciu przez kilkakrotne wypłukanie ciepłą wodą bez wyjmowania kotła łatwo oczyścić.

Na żądanie dostarczam je także na kółkach zamiast na nóżkach, to znaczy, że można je z miejsca na miejsce przewozić.

Każdy kocieł zaopatrzony jest nadto pokrywą, co się również do szybkiego zagotowania wody przyczynia.

Formę i kształt ich podaje figura, zaś wielkości są podane w poniżej umieszczonym cenniku.

Objętość w litrach jest podana całkiem dokładnie, dla tego z praktycznych względów należy wybrać zawsze kocieł o kilka litrów większy.

Kotły surowe:

Nr.	Objętość w litrach	Waga w kilogr.	Cena złr.
6555	65	74	25.50
6556	90	95	32.—
6557	110	108	36.—

Kotły emaliowane z pipą

Nr.	Objętość w litrach	Waga w kilogr.	Cena złr.
6558	55	67	30.—
6559	65	74	33.—
6560	90	95	39.—

Nowość!

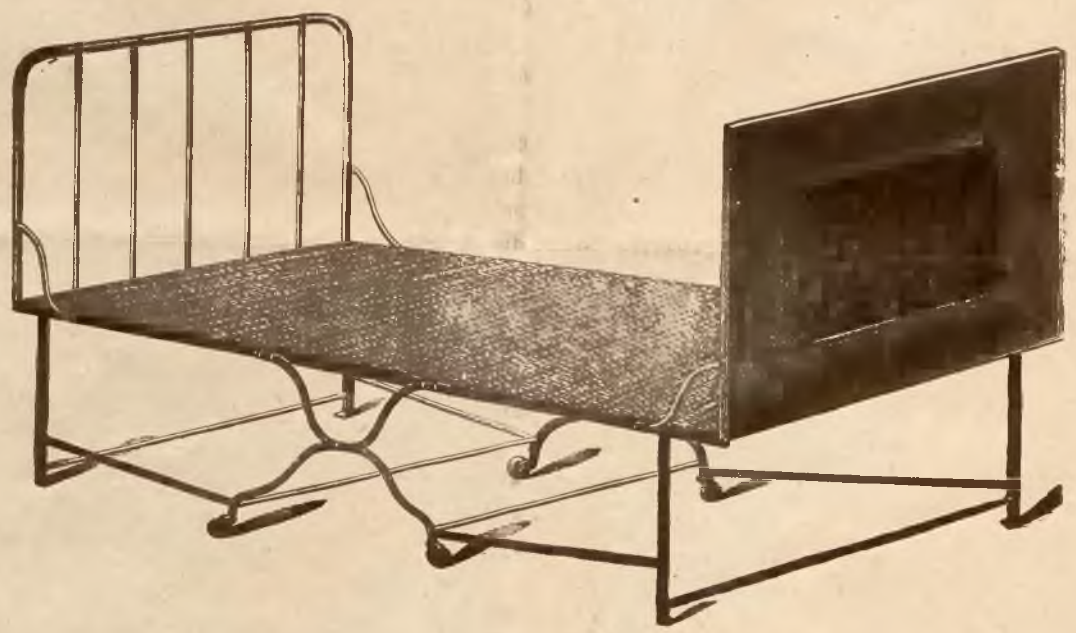
Łóżka żelazne, składane, z materacem stalowym, na kółkach.

Już w Nr. 2 naprowadziłem ogólne korzyści wynikające z używania łóżek żelaznych w ogóle, a w szczególności łóżek z materacem stalowym i dla tego mogę na żądanie powyższy numer o ile zapas wystarczy przesyłać.

Łóżka żelazne — jeżeli tylko nie są wyrobem lichym, tandetnym — nie wymagają przez długie lata naprawy, mogą być małym kosztem odlakierowane, poczem wyglądają jak nowe (co jest bardzo ważne, jeśli łóżko służyło przedtem choremu).

Łóżka żelazne poprawnej konstrukcyi, choć są z dętego wyrabiane żelaza, nie mają — jak dawniejsze — otworu, w których robactwo za dnia się kryć może; dalej mogą one bez obawy zepsucia, blisko pieca jakoteż w wilgotnem miejscu być postawione.

Wreszcie łóżko żelazne nie niszczy się i zawsze wygląda jak nowe, więc je łatwiej można odprzedać jak drewninne.

Łóżko, które teraz w cenniku umieszczam jest najnowszej konstrukcyi.

Figury pouczają, że to łóżko złożone ma postać szafki i przykryte kapą może stać pod ścianą i na nim w razie potrzeby może stać lampa, książki i inne sprzęty.

Pościel przy składaniu łóżka wkłada się do środka, gdyż do tych łóżek nie potrzeba siennika, i koc zupełnie wystarcza, a nawet materac włosienny jest zbędny. Jest ono przesuwalne na kółkach, a kółka te nadto są obracalne, więc nie rysują posadzki.

Łóżka takie składane są nie raz konieczne potrzebne.

Jeżeli ma n. p. w jednym pokoju cztery lub więcej osób względnie dzieci spać, to gdyby się nie użyło łóżek składanych, pokój ten wyglądałby jak szpital lub koszary wojskowe; te zaś łóżka temu zapobiegają, bo złożone wyglądają jak szafki.

Są one wyrobione z dętego żelaza, a tylko te sztaby, które się łamią, z pełnego; dla tego są lekkie i do transportu dogodne. Jeden przyczołek jest z grubej żelaznej blachy, osadzonej w żelaznych ramach, by się poduszka o ścianę nie wycierała. Nogi ma silne, podwójnie wzmocnione. Składa się całkiem pojedynczo, tylko haczykiem powstrzymuje się je od ponownego rozłożenia się; rozkłada się zaś samo mocą elastyczności stalowego materaca, tylko trzeba haczyk zwolnić. Do składania ich trzeba bardzo małej siły, tak że jedna osoba zupełnie wystarczy.

Na składzie utrzymuję te łóżka w dwóch wielkościach:

Nr. 1 160 × 77 cm. Cena złr. 27.
Nr. 2 180 × 77 cm. Cena złr. 30.

Zastosowanie galwanizowanych przedmiotów

w zakresie przemysłu budowlanego.

Galwanizowanie metali nie jest wcale nowością; było ono znane już przed laty, lecz nie mogło mieć praktycznego zastosowania, z powodu, że było nadzwyczaj kosztowne. Obecnie jednak, gdy wiedza na polu chemii znacznie postąpiła i gdy — dzięki udoskonaleniu odpowiednych aparatów — galwanizowanie małym kosztem odbyć się może, zaczęło ono ogólniejsze mieć zastosowanie, dowodem czego są liczne zakłady galwaniczne, a w naszym kraju istnieje taki zakład we Lwowie pod firmą „Henryk Rozenbusch“.

Przyczyną tak licznego zastosowania jest duch czasu, bo chcemy mieć teraz towar trwały, ładny i niedrogi, co tylko w ten sposób da się osiągnąć, że się go wyrabia z materyału silniejszego lub tańszego i tylko z wierzchu powleka piękniejszym. Otóż fabrykanci znając ten duch czasu, stosują się do niego i wyrabiają naczynia i rozmaite inne sprzęty, które bardzo ładnie wyglądają i są przytem nadzwyczaj tanie.

Pierwsze więc pytanie zachodzi, gdzie i kiedy takie galwanizowanie jest praktyczne. Otóż przedewszystkiem do galwanizowania nadają się te przedmioty, które mało na wpływy powietrza są narażone (z wyjątkiem przedmiotów luźnych, które można bez trudności do ponownego galwanizowania oddać); i tak n. p. niklowane okucia do drzwi i okien mogą być z korzyścią zastosowane tylko od strony pokoju lub korytarza, zaś od strony zewnętrznej wcale się nie nadają.

Zachodzi teraz jedna ważna okoliczność, by przy lakierowaniu okien lub drzwi okucia te uwzględnić. Przy zamkach zaradzić temu można przez odjęcie go na czas lakierowania, lecz inne okucia i zawiasy, które nie mogą być odjęte, muszą być przez lakiernika ostrożnie ominięte; gdzie zaś na taką ostrożność ze strony lakiernika liczyć nie można, tam właściwszem jest drzwi i okna, do których niklowane okucia zastosowane być mają, nie lakierować, tylko pociągnąć bezbarwnym pokostem lub wogóle bezbarwną farbą; przy największej jednak nawet ostrożności okazuje się potrzeba po ukończeniu robót galwanizowane części odczyścić, co się najlepiej odbywa zapomocą stearyny, zmieszanej z wapnem wiedeńskiem; nigdy zaś nie należy używać do czyszczenia galwanizowanych przedmiotów innych ostrych proszków. Ze wszystkich metali używanych do galwanizowania zasługują na pierwszeństwo nikiel, złoto i srebro z powodu, że najtrudniej na powietrzu oksydują, a z tych pierwszy z powodu swej taniości największą cieszy się wziętością; inne zaś metale t. j. mosiądz i miedź łatwiej już oksydują.

Korzystając z obecnej wystawy, wziąłem do mej kollekcyi wiele okazów galwanizowanych przedmiotów, tu zaś pozwolę sobie kilka słów o nich bezstronnie pomówić i może nawet przeciw własnemu interesowi przedstawić korzyści i niekorzyści wynikające z praktycznego ich zastosowania· ponieważ zaś to da się najłatwiej osiągnąć przez porównanie, więc zestawiam tu ceny okuć do okien i drzwi galwanizowanych i surowych; i tak:

Zawiaska do okien niklowana lub mosiądzowana	Nr. 5707	po — zł.	15 ct.
Tejsamej jakości żelazna	Nr. 865	„ — „	7½ „
Zasuwki do okien 30 cm. długości, wpuszczane, niklowane	Nr. 6815	„ — „	84 „
Takiesame żelazne z mosiężną gałką . . .	Nr. 429	„ — „	46 „
Klameczki do okien, z języczkami, żelazne, niklowane	Nr. 6850	„ — „	25 „
Podobne mosiężne	Nr 2551	„ — „	24 „
Haczyki od wiatru do okien, niklowane . .	Nr. 6851	„ — „	18 „
Takiesame żelazne.	Nr. 871	„ — „	9 „
Zawiasy do drzwi, niklowane	Nr. 6806	„ — „	33 „
Takiesame żelazne	Nr. 1104	„ — „	24 „
Zasuwki do drzwi, wpuszczane, niklowane . .	Nr. 6818	„ 1 „	25 „
Takiesame zelazne.	Nr. 437	„ — „	65 „
Klamki żelazne niklowane	Nr. 3698	„ — „	80 „
Takiesame mosiężne, wraz z potrzebnymi szyldami i roratami	Nr. 2543	„ 1 „	20 „
Zamki niklowane do drzwi dwuskrzydłowych, wpuszczane	Nr. 6824	„ 1 „	85 „
Takiesame żelazne	Nr. 4853	„ 1 „	25 „

Z tych przykładów widzimy, że okucia żelazne niklowane są od okuć nieniklowanych tylko około o 30% droższe, zaś od okuć mosiężnych prawie o połowę tańsze; jeżeli więc kto chce drzwi i okna lakierować, dla tego byłyby niklowane okucia za drogie, a nadto trudno by mu było je przy lakierowaniu uwzględniać; kto zaś chce tylko pokostować, ten z korzyścią może użyć okucia niklowanego zamiast mosiężnego (którego dotychczas w tym wypadku używać musiano).

Dla przekonania jak dalece korzystnem by to było, wyliczam ceny ceny okuć mosiężnych:

Zawiaska do okna.	Nr. 5886	po — zł.	40 ct.
Zasuwka do okna	Nr. 5894	„ 1 „	80 „
Haczyki od wiatru do okna	Nr. 5893	„ 1 „	— „
Zawiaska do drzwi	Nr. 5888	„ 1 „	20 „
Zasuwka do drzwi.	Nr. 5895	„ 3 „	50 „
Zamki do drzwi od 3 do 5 zł.			

Do praktycznych przedmiotów galwanizowanych zaliczyć jeszcze można gałki do drzwi wchodowych Nr. 3085 po 90 ct. — Lwie główki z kółkiem Nr. 2281 po 95 ct. — Konsole do prowadzenia sznuru przy schodach Nr. 3086 po 55 ct. (Do tego jednak ostatniego celu mogą służyć także bardzo dobrze wyżej wspomniane lwie główki). Okazy można oglądać na wystawie.

Na wystawie umieściłem także liczne okazy galwanizowanych drzwiczek do pieców i przystawek do tychże. Jakkolwiek już w Nrze 4-tym wiele w tym względzie powiedzieliśmy, to jednak na tem miejscu wypada właśnie pomówić o drzwiczkach galwanizowanych, bo często przychodzą zażalenia, że drzwiczki takie po czasie zabarwiają się na niebiesko a nawet czernieją. Otóż zaznaczyć trzeba, że nie jest to wina drzwiczek, tylko wina służby, która się z nimi nie umie należycie obchodzić i ogień zbyt blisko drzwiczek rozpala. Gdzie więc na tę ostrożność ze strony służących liczyć nie można, tam polecić trzeba drzwiczki czarne do grafitowania, a jako ozdobniejsze emaliowane. Zastosowanie emalii do drzwiczek piecowych jest zupełnie nowe i drzwiczki takie — zwłaszcza przy kaflowym piecu — bardzo ładnie wyglądają, gdyż kolor emalii może być zastosowany do koloru pieca; i tak n. p. drzwiczki emaliowane koloru zielonego Nr. 6687 kosztują 5 złr. Jak okazy na wystawie wskazują, może być przy emailowanych drzwiczkach zastosowane celem ich upiększenia ogniotrwałe złocenie i drzwiczki takie Nr. 6688 kosztują 7 złr.

Mówiąc o drzwiczkach do pieców, nie możemy pominąć wzmianki o ich zamknięciu. Nazywamy je powszechnie hermetycznymi; przy zamknięciu jednak zwyczajnem zapomocą dzioba nie może być mowy o hermetyczności w ścisłem tego słowa znaczeniu, jakkolwiek one do opalania drzewem zupełnie wystarczają. Do pieców jednak, które mają być opalane węglem, właściwszem by było dla uniknięcia czadu użyć drzwiczki w całem tego słowa znaczeniu hermetyczne, o których również była już mowa w Nrze 4-tym.

Drzwiczki te są tak urządzone, że przed nimi znajduje się długa pozioma dźwignia ze śrubą na środku, zapomocą której można drzwiczki silnie do ram przycisnąć i w ten sposob otrzymać zamknięcie zupełnie pewne. Okaz drzwiczek takich Nr. 3928 można widzieć na wystawie, a kosztują one 5 złr. 40 ct.

Ze względu, że często się stawia piece okrągłe do palenia drzewem, posiadam do nich na składzie drzwiczki wypukłe, niklowane; a ponieważ przy paleniu drzewem mało na hermetyczności zależy (jakto objaśniliśmy w numerze 4-tym), są one zaopatrzone na środku w okrągłą regulacyjną rozetę. Można je oglądać na wystawie, a cena ich nie jest wcale wygórowaną, gdyż drzwiczki takie Nr. 5870 kosztują tylko 4 złr. 80 ct.

Jak już powiedzieliśmy, korzystnie jest niklować rzeczy mało dotykane, a więc jako dobry przykład przytaczamy wentylatory pokojowe. Na składzie utrzymuję wentylatory formy graniastej, z ażurową niklowaną płytą, za którą znajdują się klapy, zamykane własnym ciężarem, a otwierane zapomocą pociągnięcia łańcuszka, który jest wprawdzie krótki, lecz może być przedłużony sznurem. Łańcuszek ten u góry na to jest umieszczony, by sznura nie potrzeba na gwóźdź nawijać, bo go można łatwo za odpowiednio u góry umieszczony haczyk zaczepić. Każdy interesowany może dla lepszego zrozumienia i przekonania się o ich praktyczności oglądać je na wystawie i to w dwóch wielkościach, a to: Nr. 3930 18 × 22 cm. za cenę 4 złr. 30 ct.
Nr. 5873 26 × 35 „ „ „ 6 „ 30 „

Prócz tych wentylatorów posiadam na składzie drzwiczki ażurowe, niklowane, Nr. 6686 26 cm. długie a 22 cm. wysokie za cenę 3 złr. 30 ct. Mogą one służyć do wmurowania w ścianę dla połączenia z kanałem idącym w murze, co jest potrzebne dla zabezpieczenia pomieszkań od grzybu — lub do wmurowania w piec, dla zakrycia otworu, który — zwłaszcza przy starych piecach — na wskróś przez piec przechodzi.

W Nrze 10 tym powiedzieliśmy już kilka słów o kominkach przenośnych i ich zastosowaniu, tutaj wspomniemy tylko o drzwiczkach do kominków murowanych. Drzwiczki do kominków są bardzo kosztowne; teraz jednak nasuwa się lubownikom kominków sposobność zakupienia drzwiczek ładnych a tanich. Są one wyrobione z lanego żelaza, niklowane i zaopatrzone szklanną rączką. Drzwiczki takie Nr. 5874 rozmiarach 55 × 65 cm. kosztują wraz z wypukłym płaszczem do zakładania, galeryjką i szufladką złr. 16.

Na zakończenie opisu przedmiotów wystawowych, wspomniemy o przystawkach do pieców i kominków. Pomijając już zwykłe tacki żelazne po 1 złr. i żelazne brązowane przystawki w cenie od 2 do 3 złr., wyliczymy tylko ozdobne, galwanicznie metalizowane — i tak:

Przystawka do pieca mosiądzowana . . .	Nr. 6690	po 10 złr.	70 ct.
Garnitur do tejże, t. j. haczyk, szczypce i łopatka	Nr. 6691	„ 2 „	50 „
Takasama niklowana	Nr. 6692	„ 8 „	70 „
Garnitur do tejże	Nr. 6693	„ 2 „	50 „
Przystawka do pieca brązowana . . .	Nr. 6698	„ 7 „	— „
Garnitur do niej	Nr. 6699	„ 2 „	80 „
Takasama posrebrzana	Nr. 6696	„ 9 „	70 „
Garnitur do niej	Nr. 6697	„ 3 „	— „
Przystawka duża do kominka, niklowana, imitacya stali	Nr. 6700	22 „	— „
Garnitur do niej	Nr. 6701	„ 2 „	80 „
Takasama złocona	Nr. 6694	„ 19 „	— „
Garnitur do niej	Nr. 6695	„ 4 „	— „

Wszystkie te przystawki oglądać można na wystawie, a każda z nich jest ustawioną przed odpowiedniemi drzwiczkami.

Wydawca i odpowiedzialny za redakcyę: Jan Schumann. Z drukarni E. Winiarza.